

Pieksämäen vesienhoitoryhmän kokous 1/2023

Aika	21.4.2023	Klo 12.00–14.00
Paikka	Kanttila/MS Teams	
Läsnä	Pekka Häkkinen, Pieksämäki Ari Naukkarinen, Pieksänjärven osakaskunta Aimo Savolainen, Ikolan osakaskunta Roope Tarvainen, Pieksämäen Vesi Oy Leena Pelkonen, Keski-Savon ympäristötoimi Henrik Roschier, Metsänhoitoyhdistys Pieksämäki Eeva Lahtinen, ProAgria Petri Nieminen, ESAELY Mari Oja, ESAELY Liisa Muuri, ESAELY Lasse Hämäläinen, ESAELY Tero Nieminen, POSELY	

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pekka Häkkinen ja sihteeriksi Lasse Hämäläinen.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Puheenjohtaja kävi läpi edellisen kokouksen 11.10.2022 [pöytäkirjaa](#) (esvesienhoito.wordpress.com). Pöytäkirja hyväksyttiin.

3 Vesienhoidon tilannekatsaus

Vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat on hyväksytty vuosille 2022–2027 (Valtioneuvosto 16.12.2021). Tällä hetkellä keskitytään toimenpiteiden toteuttamiseen. Loppuvuodesta ja v. 2023 alussa tehdään toisen kauden toimenpiteiden toteutumisen arviointi. Osa arvioinnista tehdään keskitetysti (SYKE) ja osan tiedoista keräävät ELY-keskukset. Vuonna 2023 alkaa 4. vesienhoitokauden suunnitteluprosessi eli ensimmäisenä vuorossa on vesimuodostumien ominaispiirteiden määrittäminen sisältäen raja- ja tyypittelymuutokset. Tänä vuonna valmistellaan myös työohjelman ja keskeisten kysymysten (keky) kuulemismateriaalia.

Keskustelua heräsi jokivesien paineiden arvioinnista. Paineella tarkoitetaan merkittävää ihmis-toiminnan vaikutusta vesimuodostumien ekologiseen tilaan, kuten kuormituspaineita sekä hydro-morfologiseen tilaan vaikuttavia paineita (esim. vesistörakenteet).

4 Kyyveden valuma-alue talkkarihanke

Valuma-alue talkkari Eeva Lahtinen ProAgria Etelä-Savosta kertoi Kyyveden valuma-alue talkkarihankeesta. Etelä-Savon ELY-keskus julkaisi hankkeesta [tiedotteen](#) 13.4.2023. Hanke on yksi neljästä vesiensuojelun tehostamisohjelmasta rahoitetusta maa- ja metsätalouden vesienhallinnan pilottihankkeesta. Hankkeen budjetti on 250 000 euroa ja toteutus aika 2023–2024.

6.6.2023

Esityksessä kerrottiin Kyyveden ekologisesta tilasta ja sen heikkenemisen riskistä. Suuri osa Kyyveden valuma-alueesta sijaitsee Pieksämäen kunnan alueella.

Keskustelua heräsi ekologisen luokittelun määrittämisperusteista. Vesistön ekologisen tilan luokittelu perustuu veden fysikaalis-kemiallisiin näytteenottotietoihin, biologisten muuttujien seurantatietoon sekä hydrologis-morfologisen muuttuneisuuden arvioon. Luokittelun tukena käytetään VEMALA-kuormitusmallia. ELY-keskusten vesienhoitoavustusta myönnetään ensisijaisesti vesistöjen hyvän tilan saavuttamista sekä ylläpitämistä tavoitteleviin hankkeisiin.

Alueen kuormittajia ei vielä ole kartoitettu tai osallistettu hankkeen toimintaan mukaan. Talkkarihankkeessa otetaan yhteys alueen maanomistajiin koteihin lähetettävällä infokirjeellä. Hankkeen aikana järjestetään maastokatselmuksia sekä muita tiedotustilaisuuksia alueen toimijoille. Hankkeen nettisivuihin voi tutustua osoitteessa <https://www.proagria.fi/hankkeet/kyyveden-valuma-alue-talkkari-pilottihanke>.

5 Vesienhoitohankkeet

Vehka-Uuhilampien kunnostus

Seurakunnalta ei ole saatu suostumusta maankäytöstä. Keskustelut jatkuvat vielä. Mahdollisuus rakenteen siirtämisestä kunnan maille Vehkalammen toiselle puolelle. Vehkalammen ruoppauslupa AVI:n käsittelyssä.

Niskajärven hanke

Myönteinen päätös 21.4.2023. Hankkeen valmistumispäiväksi laitettu marraskuu 2024. Aikataulu riippuu suunnittelijoiden saatavuudesta.

Seuraavaksi suunnittelijoiden kilpailutus ja osakaskunnan päätöksellä hankkeen aloitus. Vedenkorkeuden mittauksia suoritettu jo viime vuonna ja niitä jatketaan heti jäiden lähdön jälkeen.

Ahvenlampi-Hiidenlampi

Ministeriön rahat saapuneet, hankkeen päätös tehdään piakkoin. Kalastus syksyllä ammattikalastajan avustuksella. Kalastus omilla pyydyksillä heti jäiden lähdön jälkeen.

Lammessa ollut ongelmia sinileväkukintojen kanssa. Pieksämäen Vesi Oy suorittaa veloitettarkkailua vuosittain lampien vedenlaadusta. Näytteenottiheys harventuu tarkkailuohjelman mukaiseksi. Levänäytteiden tunnistamisesta voi tiedustella ELY-keskukselta. Levien toksisuudesta tekeillä opinnäytetyö Pieksämäen kunnan terveydensuojelun puolella.

Ensi kesänä ELY:n toimesta näytteenottoa lampien syvänteiden kohdalta. Osakaskunta suorittaa näkösyvyyden mittausta osana hoitokalastushanketta.

6.6.2023

Ruokojärven alivedenpinnan nostohanke

Hanke jäissä osakaskuntien yhdistymiseen asti. Vesistön vedenpinnan korkeutta seuraa osakaskunta.

Heiniön kunnostusprojekti

Valuma-alue-toimenpiteet etenevät Metsäkeskuksen ja valuma-alue-talkkarin toimesta.

Koekalastuksen perusteella hoitokalastus olisi tarpeen. Hankkeelle tarvittaisiin toteuttaja. Naakkima-Naarajärven alueella, maanomistajien keskuudessa epätietoisuutta hankkeen toteuttamisesta sekä tarvittavista toimenpiteistä. Kohde on haastava, sillä kalat parveutuvat vasta jäidentulon tienoilla. Rannalle tarvittaisiin kunnollinen veneenlaskupaikka sekä kantava tie kuorma-autolle.

Petri Nieminen on ollut yhteydessä alueen maanomistajiin ja lähettänyt materiaalia Heiniön laskuhankkeesta 50-luvulla. Luusuassa oleva pato on heikossa kunnossa, ja se tarvitsisi korjausta. Padolla ei myöskään ole voimassa olevaa lupaa.

Iso-Nivujärven kunnostussuunnitelma

Suunnitelma on työn alla, Veli-Matti Pekkarinen suunnittelijana.

Pieksänjärven hoitokalastus 2023

Hoitokalastukselle on tehty kilpailutus ja kalastuksesta on sovittu Vendace Ky:n kanssa (Tarmo Tolvanen). Hoitokalastusta suoritetaan keväällä ja syksyllä säännöllisesti, kunnes järven kalaston kunto paranee riittävästi tai rahat loppuvat. Toimenpiteisiin tarvitaan apua osakaskunnalta sekä kunnalta.

Kalatalousmaksuvarat on tarkoitettu ensisijaisesti hoitokalastukseen, mutta tarvittaessa voidaan keskustella muiden hankkeiden omarahoitusosuuden kattamisesta. Järven yläpuolisien Vehka- ja Uuhilampien kunnostustoimenpiteet voisivat olla mahdollisia rahoituskohteita.

Pieksänjärven vedenlaadussa on huomattavissa kehittymistä huonompaan suuntaan varsinkin 2000-luvulta lähtien. Pohjanläheinen vesikerros on ajoittain talvikerrostuneisuuskausien lopulla hapeton. Vedenlaatumuuttujien perusteella Pieksänjärven ekologinen tila saattaa pudota tyydyttävään luokkaan tulevassa luokittelussa.

Kyyveden pohjoisosien metsätalouden vesiensuojeluhanke

Metsäkeskus suorittaa metsätalouden vesiensuojeluhankkeita. Liisa Muuri esitteli Marjo Aholan toimittamaa tietoa hankkeiden etenemisestä. KEMERA-rahoitus loppuu vuonna 2023 ja se muuttuu METKA-rahoitukseksi 2024 alusta.

6.6.2023

Rutakonjoen vesiensuojelutoimenpiteet valmistunee vuoden 2023 aikana. Iso-Naakkiman ja Niskakosken hankkeet pyritään laittamaan 2023 kevään rahoitushakuun. Hankkeiden toteutus alkanee vuonna 2024.

6 Lintuvesikunnostukset

Mari Oja kertoi lintuvesikunnostusten tilanteesta.

Kirkko-Surnui sekä Vehka- ja Uuhilampi

Luvat ovat edelleen AVI:ssa käsittelyssä, eikä toimenpiteet tule vielä tänä vuonna toteutumaan. Kirkko-Surnuilla on tehty tammikuussa puuston raivaus, eli kaikki puut on kaadettu itä- ja pohjoisrantojen luhdista.

Kirkko-Surnuilla on tarvetta vesienhoitohankkeelle. Valuma-alueella tarvittaisiin vesiensuojelurakenteita ja niitä olisi hyvä toteuttaa lintuvesikunnostusten kanssa samaan aikaan. Osakaskunta voisi hakea ELY:ltä avustusta vesiensuojeluhankkeen toteuttamiseen. Kirkko-Surnui on Pieksänjärven osakaskunnan aluetta. Hankkeen suunnitteluun tulisi saada mukaan osakaskunta, ELY, seurakunta, Metsänhoitoyhdistys, alueella toimivat yritykset sekä maanomistajat.

Kirkko-Surnuille on tehty vuonna 2021 selvitys mahdollisesta patoamisesta hoitotoimena. Selvityksessä käy ilmi, että patoaminen ei ole mielekäs hoitotoimenpide Kirkko-Surnuille, sillä vedenpintaa tulisi nostaa merkittävästi jotta sillä saavutettaisiin haluttuja hyötyjä. Vedenpinnan nostaminen näin korkealle ei kuitenkaan ole mahdollista ilman pohjoispään peltojen vettymistä. Matalammalla vedennostolla ei saavuteta haluttuja hyötyjä. Eli Kirkko-Surnuin pohjapatohanketta ei tulla edistämään.

Tuomiojärvi

Osakaskunnalta saatu lupa padon purkamiselle ja uuden rakentamiselle. Tuomiojärven padosta tullaan jättämään vesilain mukainen lupahakemus vuoden 2023 aikana AVI:in.

7 Patohankkeet

Petri Nieminen kertoi patohankkeiden etenemisestä. Pieksänjärven säännöstelypatoa koskeva hanke käynnistyi keväällä 2023. Yleissuunnitelmat Virmasjoen ja Längelmäenjoen esteellisyyden poistamisesta valmistuivat loppuvuodesta 2022. Hankkeita pyritään edistämään luvitus- ja sen jälkeen toteutusvaiheeseen yhteistyössä paikallistoimijoiden ja omistajien kanssa.

8 Pohjavesiasioiden kuulumiset

Liisa Muuri esitteli Panu Rannan puolesta pohjavesiasioita. Pohjavesien suojelusuunnitelmille on päivitystarvetta. Naarajärvi kaikkein kiireellisin. Kunta voi hakea ELY:ltä avustusta suunnitelmien laatimiseen. Avustusprosentti lähtökohtaisesti enintään 50 %.

ELY-keskus kutsuu koolle kokouksen pohjavesien suojelusuunnitelmien päivittämisestä.

9 Muut esille tulevat asiat

Pyhityllä on alkamassa kuormitusselvitys ELY:n toimesta. Näytteenottoa ja virtaamamittauksia toteutetaan kaikissa tulo- ja laskuojissa. Toimenpiteet suoritetaan kolmesti vuodessa. Tulosten perusteella laaditaan selvitys vuodenvaihteessa 2023–2024.

6.6.2023

Selvitetään tarvetta kloorifenoleitten selvittämiseksi Pyhitystä. Valuma-alueella vanha saha, jossa mahdollisesti käytetty sinistymisenestoainetta.

10 Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään Kanttilassa Pieksämäellä keskiviikkona 11.10.2023 klo 12 alkaen.

11 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.12.

Sihteeri

Lasse Hämäläinen

Liitteet

[Kokouksen runko](#), [Valuma-aluealkkari-esitys](#)

Jakelu

Tilaisuuteen kutsutut, [Vesienhoidon blogisivut](#)